

Даража

Казбек Коков къараучу советни таматасына бирча ыразылыкъда сайланганы

Нальчикде «Билим» россейли биригуноу Къабарты-Малкъарда бѣлюмоню жыйылыуу болгъанды. Ол РАН-ны Къабарты-Малкъар Илму арасында ѳтгенди. Анга къатышханла КъМР-ни Башчысы Казбек Коковну къараучу советни председателине бирча ыразылыкъда айыргъандыла.

– «Билим» биригуноу жарыкъландыруу иши Къабарты-Малкъарда да жетишимли бардырылады. Аны чеклерин бютюн кенг жаргъа тийишлиди, анга жарыкъландыруу эмда маданият жаны бла жарыкъландыруу ишине сабийлени бла жаш адамланы да къошуп. Билимли адам – ол кеси аллына оюмлай билген, хазналарын, адет-тѳрлерин тышын-дан келген эмда жалгъан затладан къоруулааилыкъ адамды, – деп чертгенди Казбек Коков.

Советни таматасыны орунбасарына уа КъМР-ни жарыкъландыруу

эмда илму министри Анзор Езаов сайланганды. «Къараучу советни къурау регионда жарыкъландыруу структураны айнытууна магъаналы кесегиди. Казбек Коков а аны къауу-

муна кирирге ыразылыкъын олсагъат бергенди», – дегенди Анзор Езаов. Министр дагъыда шѳндюгю дуня-да жамауатха жангы, бютюн къыйын борчланы толтурургъа тышгенин

эсгертп, аланы жаланда «Билим» биригуноу билим бериуню системасына къошуу бла тамамларгъа боллукъду, деп чертгенди.

«Билим» биригуноу регион бѣлюмоню директору Алина Ашхотова Казбек Коковну башчылыкъында къараучу советни къурау республикада жарыкъландыруу ишни айнытуугъа жангы кюч берлигин айырып айтханды. «Советни ишини планлары сюзюле турадыла, аны биринчи жыйылыуун а быйыл кюз артыны ахырында бардырыргъа белгиленеди. Республиканы оюнуларыны бла илму къуллукъчуларыны тутхучулукълары бла не улуу проектлени да жашауда бардырыргъа, ол санда бу жерли лекторланы санын кѳбейтирге, республиканы халкыны битеу къауумларына жарарча проектлени да башларгъа къолубуздан келликди», – дегенди.

Таула арасында шѳѳхлукъ бютюн сезиледи

ишлеринден кѳрмючлеге къараргъа да онг тапхандыла. Музейде да анда жыйышдырылгъан кѳп тюрлю затланы кѳргендиле, тамата илму къуллукъчу Ахматланы Заурбекни эс бурурча хапарларына да тынгылагъандыла.

Ызы бла музейни директору Согаланы Фатимат, къонакълагъа ыразылыкъын билдире, бу тюбешуу эки республиканы да маданиятлары битеуроссей бирликини магъаналы кесеги болгъанларын кѳргюзтор ючюн къуралгъанын эсге салгъанды. «Бизни шахарыбызда кѳп миллетлени, динлени да келечилери бир бирлери бла келишиулукъде бла шѳѳхлукъда кѳп жылланы жашап келеди. Мында бир бирге билеклик этю тѳредиди», – деп чертгенди.

Ол быллай тюбешууге музей сайланганы да бошдан болмагъанын айтханды. «Ол маданият, тарых хазнала сакъланган жерди», – деп, мындан ары да аллай магъаналы тюбешууле, ингирле, жыйылыула бардырыллыкъларына ышанганын айтханды.

Тишируланы Нальчик шахар советини таматасы Лидия Дигешева жыйылгъанланы къонакъла бла шагърейлендиргенди. «Тюбешуулюбюз Россейни халкъларыны бирлигини жылында бардырылады. Аны бу шахарда къурагъаныыз да бошдан туйюлдо. Табигъатны

тамашалыгы, солуу онгла, тарых эсгертмеле кеслерине тартадыла», – деп, ол эки республиканы тишируларыны, бу аламет коллективни да араларында шѳѳхлукъ кючлене барлыгына ийнанганын айтханды.

Ахыры 2-чи бетеди.

Солуу

Хайырлы, магъаналы да къуралгъанды

Къабарты-Малкъарда жай солуу-саулукъ кючлендируу кампаниян андан ары бардырылады. Сабий лагерьеде бла санаторийледе 6,5 мингден артыкъ сабий солугъандыла. Андан сора да, «Радуга» араны мурдорунда 1507 жашчыкъ бла кызычыкъ реабилитацияны ѳтгендиле, ол санда ата-аналары биргелерине болгъанла да.

Артдаракълада Донецк эм Луганск халкъ республикаладан 1600 школчуу къонакъгъа сакълайбыз, ала Минги тауну этегинде солугъадула эм сау-лукъларын игилендирликдиле. Энци аскер операциягъа къатышханланы эмда льготалагъа тийишли юйорлени сабийлерине путѳвала эм алгъа берилгендиле. Дагъыда профилантика эсепде тургъан сабийлеге «Атажукино» лагерье эки профил интегрированный смена къуралгъанды. Бу магъаналы эмда хайырлы иш Урунуу эмда социал къоруулау министерствону, КъМР-де МВД-ны эмда «Биринчилени кымылдауларыны» себепликлери бла бардырылады.

Быйыл юйретуу соруулагъа артыкъда энчи эс бурулады. Бизни къыралда бола келгенича, хар лагерьеде жангы сменни ачылыуу байрам линейкадан, Кырал байракны кѳторюуден бла Россейни Гимнин согууздан башланады. Сабийле дагъыда патриот акцияла, аскер-спорт оюналагъа къатышыдыла, сейир адамла бла тюбешедила. «Бу жай сабийлени эслеринде жарыкъ, ариу сезимле бла къаллыгына, аланы жангы шѳѳхлары боллукъларына, жангы окууу жылы ала жангы кюч-къарыулары бла башларыкъларына толугу ийнанам», – деп жазгъанды КъМР-ни Башчысы Казбек Коков МАХ-да каналында.

РОССЕЙНИ ХАЛКЪЛАРЫНЫ БИРЛИГИНИ ЖЫЛЫ

Бу кюнледе Тырныаузда «Халкъланы маданиятларыны кѳп тюрлюлюклери – Россейни тутуругъу» деген ат бла байрам бардырылгъанды. Ол тишируланы Нальчик шахар советини «Юйор – халкъны тарыхын, маданиятын, адет-тѳрлерин да сакълауну тутуругъу» деген проектине тийишлиликде къуаралгъанды эмда Элбрус районда Отарланы Омар атлы Маданият юйде музейде ишлегенле бла бирге бардырылгъанды.

Эки къоншу регионну – Къабарты-Малкъарны бла Шимал Осетия-Аланияны – халкъларыны шѳѳ байламлыкъларына аталган байрамгъа келгенле малкъар, къабарты, орус, диогер ашарыкъладан, тюрлю-тюрлю миллет кийимледен, къол усталаны

Экономика

Бай тирлик алыр умутлудула

Россейни къыбыла тийресинде мирзеуню тирлиги быйыл озгъан жылдан эсе байыракъ болургъа ушайды. РФ-ни Банкыны тергеулерине кѳре ол жерни мылылыгы кѳторюлгени бла байламлыды. Аны юсюнден бу финанс учрежденияны «Региональная экономика» докладында айтылады, деп билдиргенди-ле банкны КъМР-де бѣлюмонден.

Къабарты-Малкъарда биринчилден кюзюк арпланы оруп башлагъандыла. Ол быйыл 10,4 минг гектарда битеди, кеси да былтырча аллай бир жерни алады. Ызы бла кюзюк будайны заманы жетгенди. Республиканы Эл мюлк министерствосунда айтханларча, ол 44,6 минг гектарда ѳседи.

Докладда ишни игилендируу

Себеплик

Маданият юйде жылы эмда ырахатлы болурча

РусГидро компанияны себеплиги бла Къашхатауда Маданият юйде жылтыуучу ыз жангытыла турды. Тамамланган ишлени хайырындан сууукъ кезиуледе мекамны ичи дайым жылы болуп турлукъду эмда анда тюрлю-тюрлю маданият эмда жамауат жумушланы тындырыргъа чурум чыгъарыкъ туйюлдо, деп билдиргендиле энергетика биригуноу Къабарты-Малкъарда бѣлюмонден.

Бу Маданият юй, къуру къашхатаучулагъа угъай, саулай Черек районда жашагъанлагъа магъаналы жерди. Анда концертле,

жыйылыула, тюбешууле эмда тюрлю-тюрлю байрам жумушла дайым бардырыла туруучудула. Андан сора да, талай чыгъармачылыкъ биригуу ишлейди: алагъа жюриоген сабийле концертлеге хазыранадыла, репетициялагъа къатышадыла, элде маданият жашауну айныуна себеплик этедиле.

РусГидрону республикада бѣлюмоню башчысы Виталий Тотров былай белгилегенди: «Маданият юй хунерликле ачыкъланган эмда жамауатны бирлиги къуаралган жерди. Сабийлеге анда жылыда, тап болумлада кюреширге онгла

къурау бизге магъаналыды. Аны себепли мында адамланы, ол санда бизде урунганланы да юйорлерини жашауларын иги жанына бургъан проектге сойюп себеплик этебиз».

Энергетика компания ишлеген регионлада кѳп жаны бла жандаурлукъ этеди. Баш магъана бу бѣлюмлеге бериледи: билим, экология, саулыкъ сакълау, спорт, культура, социал махкемелени бла организацияланы эмда жандаурлукъ фондланы онгдуруу, инфраструктураны айнытуу.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Россей Федерацияны Сауутланган кючлерини мобилизациялы резервинде болууну юсюнден келишим этген инсанладан къуралган от ачыучу къауумлагъа кирген эмда Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде артыкъда магъаналы объектлени, жашауну жалчытуу бла байламлы башха объектлени да пилотсуз учхан аппаратланы от ачыуларындан къоруулау жаны бла энчи юйрениулеге жиберилген адамлагъа ай сайын ахча тѳлеуно юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

«Россей Федерацияны субъектлеринде халкъны аллында оу этген властыны къурауну битеулю жорукъларыны юслеринден» 2021 жылда 21 декабрде чыгъарылган 414-ФЗ номерли Федерал законну 48-чи статьясыны 3-чю кесегине, «Россей Федерацияны субъектлеринде Россей Федерацияны Президентини 2022 жылда 19 октябрде чыгъарылган 756-чы номерли Указы бла байламлы этиле тургъан мадарланы юсюнден» Россей Федерацияны Президентини 2022 жылда 19 октябрде чыгъарылган 757-чи номерли Указына тийишлиликде эмда Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде артыкъда магъаналы объектлени, жашауну жалчытуу бла байламлы башха объектлени да къоруулау борчну толтургъан инсанланы бир къауумларына социал болушлукъ бериуню мадарларын толтурур муратда бегим этеме:

1. Россей Федерацияны Сауутланган кючлерини мобилизациялы резервинде болууну юсюнден келишим этген инсанладан къуралган от ачыучу къауумлагъа кирген эмда Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде артыкъда магъаналы объектлени, жашауну жалчытуу бла байламлы башха

объектлени да пилотсуз учхан аппаратланы от ачыуларындан къоруулау жаны бла энчи юйрениулеге жиберилген адамлагъа 2026 жылда социал болушлукъну ѳлчегин бу халда тохташдырыргъа: ай сайын 100 мингшер сом тѳлерге (андан ары жаланда ай сайын тѳленирик ахча, деп жазылып къаллыкъды).

2. Ай сайын тѳленирик ахча тийишлилеге берилирча этиуню къурау эмда аны тѳлеуно болумларын бла низамын тохташдыруу да Къабарты-Малкъар Республиканы Урунуу эмда социал къоруулау министерствосуну боюнуна салынады.

3. Ай сайын тѳленирик ахча Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну къыстырыкъ фондундан бѳлюнеди.

4. Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосу бу Указы толтуруу бла байламлы къоранчлагъа ахчаны тохташдырылган низамгъа кѳре берирге эмда ол Указы толтуруу жаны бла башха мадарла да этерге борчул этиледиле.

5. Бу Указ официал халда басмаланган кюнден башлап кючюне киреди эмда 2026 жылда 15 июльда башланган право халлада хайырланылады.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2026 жылда 31 июльда, №72-УГ

К. КОКОВ

Эл мюлк

Татлы нартюх, наныкъ, жемиш да жетгендиле

Къабарты-Малкъарда жер, хауа да иги келишгенлери себепли татлы нартюх ала-мат битеди. Аны ѳсдюрюу бла мюлкле эмда адамла кеслерини бахчаларында кюрешедила. Жангы нартюх а мында базарлада кенг сатылады, алыучула аны бек жаратадыла, дегендиле КъМР-ни Эл мюлк министерствосунда.

Татлы нартюхно жыйыу бла биринчиле болуп Басхан районну эл мюлк товарла

чыгъаруучулары кюрешип башлагъандыла. Быйыл ол анда 170 гектарны алады. Тирлик кезиу-кезиу жыйылады, жайны ахырына дери ол сатыуда табылып турур

ючюн. Продукцияны аслам кесеги къонш регионлада рыноклагъа эмда Москвагъа да жибериледи.

Къабарты-Малкъарда мирзеу бла бирге наныкъ эмда жемиш жыйыу да башланганды. Мюлкле бу кюнлеге аладан 14,5 минг тонна жарашдыргъандыла, деп билдириледиле республиканы Башчысыны Администрациясыны МАХ-каналында.

Кѳшүу бишгени себепли эллиле шѳндю аны тири жъя турадыла. Бу наныкъны бахчалары асламысында Чегем, Урван эм Басхан районлададыла. Жууукъ кезиуде уа чѳплеу маталлы битимлени заманы жетерикди.

Жемиш эмда кѳгет жыйыу жаны бла алып къарагъанда, бизни республика саулай къыралда алчыланы санындады. Кѳриюдиоле иги болуруна эллиле ишлерин къыйматлы ктурагъанлары, тирлик жыйыу да тынгылы бардырылгъаны этедиле себеплик.

МУРАТЛАНЫ О.

ОГРАНИЧЕННЫЙ НАБОР
в подразделения БПЛА

Возможность уволиться
по окончании контракта

5 500 000 РУБ.
ЗА ПЕРВЫЙ ГОД

2 500 000 РУБ.
ЕДИНОВРЕМЕННО

Списание долгов
до 10 млн. руб.

ОБРАЩАТЬСЯ: г. Нальчик, ул. Идарова, д. 198 Тел.: +7 (952) 579 03 45

Хурметли жамауат!
«Заман» газетни МАХ-да кесини каналы барды. Сизни ары къошу-лургъа чакъырабыз.
https://max.ru/id725009184_gos4

Хурметли жамауат!

Телефонугъуз бла бу QR-кодну хайырлана, «Заман» газетте 4 айгъа жазылыргъа онг барды. Алайды да, жазылыгъыз, быйылгъы жылда газет бла бирге болугъуз!

Тилеклеге бла жарсыулагъа тынгылы къаралады

2 бет

Къоркъуусузлукъну жорукъларына табындырырча

3 бет

Алтын тѳлю

4 бет

Таула арасында шүөхлукъ бютюн сезилегу

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.
Лидия Дигешева Этезла-ны Фатимат бла отуз жыл мындан алгъа танышханын, андан бери шүөхлукъ жүрютгенин айтып, ишчи нёрлерли бла бирге бу ишни бардырырга себеплик этгени ючюн жүрек ыразылыгъын билдиргенди. Ызы бла

Шимал Осетия-Аланиядан къонакылагда да ишни магъаналыгъын аныглап, заманларын аймай келгенлери ючюн ыспас этгенди. Ызы бла Владикавказда

К.Л.Хетагуров атлы кырал университетде Философия эм политология кафедраны доценти, тарых илмуланы кандидаты Залина Побети да дюгерлилени адет-тёрелери-

ни, ашларыны юслеринден кеп билдириуле этгенди. Малкъар адетлени, тёрелени юслеринден а Тырны-ауузну Маданият юйюню музейини ишчиси, халкъла аралы конкурссланы лауреаты Ёзденланы Жёня хапар айтханды. Нальчик шахар округну 5-чи сабий садыны таматасы Лана Тохова – къабартылыланы, тишируланы Нальчик шахар советини ишине тири къатышхан Ольга Петровская уа орусуланы тарыхлары, адет-тёрелери бла да шагъырей этгенди. Ала дагыда Элбрус регион колледжни окъучулары бла бирге «Сен а адет-тёрелени къалай билесе?» деген

викторина-конкурс да бардыргандыла. Будаиланы Руслан башчылык этген «Салам» сабий эмда жаш тёлөтөсе къауум а, Будаиланы Раузат къобуз согъа турганлай, тауланы келинге тюбеген, аны баш ауун алган адетлерин кёрюзгенди. Ахырында Лидия Дигешева жаш тёлөгө жораланган чакъыруу сёзю окъугъанды. Ызы бла колледжде билим алган жашлагъа бла къызлагъа, устазлары Локияланы Фатиматха да викторинагъа тири къатышханлары ючюн тишируланы Нальчик шахар советини грамоталарын бергенди. Къонакыла да кыруу къол-

лары бла кетмегенди – алагда сауугъа Мингитауу сураты берилгенди. Андан сора уа къонакыла, къонакыла бла да бирге гюрен туруп, къолларындан тутуп төсегенди, миллет ашарыкъла бла да сыйлангандыла. Аны бла да бошалмагъанды тюбешу. Музейни илму жаны бла бёлөмюню таматасы Ахматланы Заурбек эмда районну жаш тёлөсюню башчысы Этезланы Аслан къонакылагда орта ёмюрледен къалган Эл-Журтда Къамгъут кешенени, налат ташны, Гошах бийчени къаласын да кёрюзгенди, аланы юслеринден сейир хапар да айтхандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Жамауат

Тилеклеге бла жарсыулагда тынзылы къаралады

Къабарты-Малкъарны Регионнга оную этиу жаны бла арасы (ЦУР) республиканы инсанларыны бла власть органларыны араларында байламлыкны жалчытыу эмда кемчиликлени кысыха заманда кетериу, жамауатны тилеклери бла тарыгъуларын терк да, тынзылы да толтуруу жаны бла ишни тири бардырады. Аланы кёбюсю социал сетёледе туура этилип, «Инцидент Ме-неджмент» системаны амалы бла сайланадыла.

Алай бла озгъан айда ЦУР-гъа социал сетёле-ни себепликлери бла төрт мингден аслам тилек бла тарыгъу тюшгенди. Аланы кёбюсю, хар замандача, социал кыоруулау, жашау журт-коммунал мюлк, тийрелени игилендириу, жол-ланы тапландыруу, саулык сакылау бла байламлыдыла. Специалистле, аланы хар бирине тынзылы кырап, тийишли ведомстволагъа билдиргенди.

Тарыгъуларны кёбюсю Нальчик бла Прохладный шахар округлада эм Чегем муниципал районда жашагъанладан келгенди.

Алгын алагда заманында жууап берилирин иги кесек сакъларгъа тюшгенин кёпле жаратмагандыла. Энди уа, орта эсеп бла алгъанда, бир сагъат бла эки жыйырма минутдан кёпге созулмагъаны ишни бютюн жетишилми бардырырга онг береди. Сагъынылган кезиуде ЦУР республиканы районларында тийишли къу-лукъчуланы себепликле-ри бла эркинликсиз кир-кичтик тёлгелен жерлени кырутургъа, жылыу, таза суу, ток бла жалчытырга, жолланы жангытырга, тёлгек-башны тап-ландырырга эм башха жу-

мушланы тамамларгъа болушханды.

ЦУР озгъан айда социал сетёледе кётюролген жарсыулагда аслам халда кимле эс бурганларын ачыкълар муратда муниципалитетлени бла регион ведомстволаны араларында тёрели рейтинг да ётдюргенди. Ёсеплени чыгарырдан алгъа, керекли жумушла къаллай бир заманын ичинде тамамлан-ганларына, тынзылы тол-турлганларына бла къал-ганларына эмда башха шартлагъа да эс бурлган-ды. Алай бла бу жол биринчи жерге КъМР-ни Саулык сакълау министрствосу тийишли болганды. Ёкин-чиге уа – Транспорт эмда жол мюлк министрство бла Урунуу эмда социал кыоруулау министрство. КъМР-ни Тарифле эмда жашау журтлагъа надзор этиу жаны бла кырал комитетте бла

Цифралы айныу, связь эмда асламлы коммуникацияла жаны бла министрствогъа уа ючюнчо жер берилгенди. Мунципалитетлени юслеринден айтханда, биринчи жерни Нальчик шахар округну Администрациясы алганды. Басхан район экинчи болганды. Ючюнчө жерни уа Прохладна бла Терк районланы админи-страциялары юлешгенди. Рейтинг биринчи кере 2021 жылда бардырылганды. Аны магъанасы – толтурууу власть органла бла жер-жерли самоуправ-ленияны органларыны иш-лерине багъа берирге эмда властыны бла жамауатны араларында байламлыкны айнытырга. Андан сора да, сагъы-нылган кезиуде Регионнга оную этиу арда КъМР-ни Башчысы Казбек Коков бла ушакъ этилгенди. Аны

кезиюнде ол республика-ны айнытыу бла байламлы кыйматлы проектлени юслеринден халпарганды. Дагыда «Жарсытхан соруула» рубриканы чекле-ринде министрстволаны, ведомстволаны, жер-жерли администрацияланы та-маталары бла тюзюнлей эфир ётдюролгенди. Аны кезиюнде саулык сакъ-лау, маданият, мунци-палитетлени айнытыу эм башха затла бла байламлы элгиге жууукъ соруугъа кыралганды.

Эсге сала айтсак, Регионнга оную этиу ара офис халда ишлемейди, «Инцидент Менеджмент» бир тюрлю сорууга эс бурур ючюн, ол социал сетелени биринде сагъынылырга эм тынзылыракъ ачыкъларырга керекди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман хазырлагъанды.

Къармашыулукъ

Арсенни терек бахчалары

Хар тёлөню кеси ёсдю-рюрге сыйген тереги, бахча битими болур деригим келе-ди. Анамы эгечи Батталаны Мариямгъа болуша, 70-чи

жыллада хобуста, картоф, алмала ёсдюроп турдукъ. Аны туудугъ Арсен а назы тёреклени кеп тюрлюсюн ёсдюреди. Аланы саулай

бахчагъа салгъанды, мы-лыны бек сыйген тереклени хар бирини тюбюне тамычы амал бла суу барып турурча ыз да тартханды.

Жандауурлукъ

Хар сабий да къайгырынуу сезерча

Жангы окъуу жыл башла-нырга кеп къалмагъанды. Черек районда жашагъанла уа мектепчилени окъуу жыл-гъа хазыраууну эртте окъуна башлагъан эдиле. Бу кюнде уа ала «Сабийни мектепге ха-зырларгъа болуш» деген жыл сайын бардырылуучу жан-дауурлукъ ишни къолгъа ал-гъандыла, деп билдиргенди. Черек районну администра-циясы пресс-службасындан. Белгилисича, бу жандау-урлукъ иш къолайсыз эмда уллу юйорледен сабийлеге болушлукъгъа деп кыралады. Быыл а аталары энчи аскер операцияда болган, ёксюз эмда ата-аналары кырамай кыйгъан жашчыкълагъа бла къызчыкълагъа энчи эс буру-лады. Бюгюнлюкде 107 школчу окъууда керекли затла бла жалчытылгандыла. Жууукъ

заманда дагыда 250 сабийге болушлукъ этиликди. Быллай жууаплы кезиуде юйорлеге себеплик этиуюн Черек муниципал районну администрациясы эм магъа-налы борчларындан бирине санайды. Жандауурлукъну башламчысы да олду. – Мектепге хазыраныу не заманда да къайгыыла эмда кыоранчла бла байламлыды. Бизни борчубуз а хар сабий да, къайгырыулуукъну сезип, жангы окъуу жылгъа кыуа-нып, таукел атлап барырча этиуду, - деп чертенди район администрацияны башчысы Къулбайланы Алан.

Районну администрациясы бу ишни сансыз этип кый-магъанлагъа жүрек ыразы-лыгын билдиреди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Бу бахча азлыкъ этип, ол быллай тереклени Хабза-да танышыны бахчасында салып да ёсдюреди. Тау элдеде алгын ёсдюрол-меген тереклеге къалай кыараргъа кереклисин кы-рындашындан туугъан Али-

ханнга, кызы Алигъа да юйрети.

СУРАТДА (солдан-онгнга): Батталаны Алихан, Арсен, Алия.

Суратланы **МАМАЙЛАНЫ Алий** алгъанды.

КЪОЛ КЁТЮРЮЮНЮ БИР КЮНЮ

Айырыула – чырмаусуз

Россейни Къырал Думасыны 9-чу чакъыры-луууну эмда Къабарты-Малкъарда муниципал кыралыулары депутатларын сайлаугъа хазыр-ланыу жумушла андан ары бардырыладыла. КъМР-ни Айырыу комиссиясындан билдир-генлерича, бу ишни чеклеринде «Мобиль айы-рыуучу» амал бла хайырланырга сыйгенлени тизмеси кыралып башлагъанды. Инсан жашагъан, эсепде турган жеринден узакъда эсе, бу амал анга сайлауун этерге бо-лушурукъду. Алай аны бла хайырланыр ючюн, заявление жазаргъа керекди. Бу иш 3 августда башланганды эмда 14 сентябрьге дери бар-дырылыкды. Тилекни айырыу комиссиягъа келип жазаргъа неда МФЦ-да хазырларгъа боллукъду. Аны онлайн халда Госуслуги пор-талда жарашдырырга да жарайды. «Мобиль айырыуучу» системада эсепге тургъанны жууукъдагы комиссиягъа келип, инсанлык борчун толтурурга онгу боллукъду. Бу кюнде уа КъМР-ни Айырыу комисси-асы кезиуло жыйылыуу болгъанды. Анда бир

соруу сюзюлгенди: РФ-ни Къырал думасыны 9-чу чакъырылыууну депутатына Къабарты-Малкъарда 17-чи номерли бир мандатлы айырыу округдан кандидатланы эсепте салыу. Комиссия, сорууну сюзгенден сора, бу тизмени къабыл кёргенди: **Бабаланы Заур** («НОВЫЕ ЛЮДИ»); **Адальби Шхагошев** («ЕДИНАЯ РОССИЯ»); **Таппасханланы Аминат** («РБЛОКО»); **Елена Туманова** (ЛДПР); **Борис Паштов** (КПРФ). Эсепизге салайыкъ, къол кётюрюу юч кюн барлыкды: быыл 18, 19 эм 20 сентябрьде. Республикада 13 жер-жерли айырыу комиссия бла 354 участка комиссия ишлерикди. Къа-барты-Малкъарны муниципал кыралыуларыны 1505 депутаты айырыллыкдыла. Къол кётюрю-уге хазыраныу кезиуде законда белгиленген жорукъла къалай сакланганларын КъМР-ни Айырыу комиссиясы бла жамауат кыарачула тинтенлей турлукъдула.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Миллет политики

Халкъланы энчиликлери сакъланырча

Россейни Правительствосу 2026-2028 жыл-лада Къырал миллет политикаы стратегиясын жашауда бардырынуу тизмесин къабыл кёрген-ди. Ол жаны бла буйрукъгъа премьер-министр Михаил Мишустин къол салгъанды. Документ РФ-ни Президенти 2025 жылда ноябрьде чыгъ-арган Указыны чеклеринде хазырланганды. Алай бла ючкылык план кырал миллет политикада белгиленген болумланы жашауда бардырыр мурат бла жарашдырылганды. Ол Россейни кеп миллетли халкъыны бирлигин кочлендириуге, аны бла бирге уа хар бирини энчилик сакълауга, айнытыугъа бурулгуду. Ол 172 жумушдан кыралганды. Аланы төрт бёлөмге юлеширге боллукъду – кырал миллет политикаы магъаналы кесеклерине кёре. Ала барысы да битеурасей инсанлыкны кочлерге себеплик этерикди. Къаллай жумушла толтурулукъдула дегенде, «Улуу этнография диктант», кёлденжазмаланы конкурсу, документли кинону фестивалы, алача башха башламчылыкъла да бардыла. Дагыда тыш кыраллада жашагъанлагъа орус тилде электрон китапханала кыуаргъа, «Россейни халкъларына адабиятларыны антологиясын» чыгарырга, кыралда жашаган миллетлени тёрелерини юслеринден аудио-видео матери-алланы школада окъутуу программалагъа кийирирге белгиленеди.

Стратегия Россейни халкъларыны адет-тёрелерин эм ана тиллерин сакълауга бурулгуду. Бу ишни чеклеринде этнокультура энчиликке юйретген энчи билим беруу учрежденияла кыуаргъа, республикалада миллет тилге окъутуу материалла сингдирирге муратла салынгандыла. Шималны, Сибирини, Узакъ Востокну аз санлы халкъларын сакълауга энчи эс бурулады. Бу жумушланы нейросетлени болушлугъу бла тамамларгъа умут барды. Миллетле аралы келишулюкню сакълау эм экстремизмге кыажуу ишни бардырырга да белгиленеди. Ол себепден кыралны регион-ларында жашаган миллетлени араларында болумланы тинтирча жолочулдукла кыуар-лыкдыла, дагыда Интернетде басмаланган билдириуле сюзюлгенлей турлукъдула. Россейни халкъ мюлкюню эм кырал кыуукъну академиясыны Шимал Кавказда институту эксперт Аза Манжиева айтханыча, ючкылык тизме бир кыууламлагъа артыкъ онгла бермейди, ол Россейни кеп миллетли халкъыны бирлигин кочулюню кертти амалыды. «Хар жаны бла да тынзылы сюзюлген эмда шёндюго технологияла сингдирилгенлери миллет политикаы жашауда бардырынуу иги-лендирирге онг берлики», - дегенди ол.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Саулыкъ

Къанларында бал тузлары кёплеге – ахшы онгла

Къабарты-Малкъарда «Бал туз диабет бла кюреш» федерал программаны «Узакъгъа созулган эмда тири жашау этиу» миллет проектин чеклеринде, къанларында бал тузлары кёбейген адамлагъа деп онжети школ ишлейди. Аланы санында экиси уа сабийлеге кыралгандыла. Жыл башланганлы бери аурууну эбине тю-шонюрге эмда аны бла къалай жашау этерге боллугъуна 3897 абадан адамны бла 654 сабийни юйретгенди. Юйретиулени кезиулеринде саусузла къаллай аш-азыккы хайырланырга жарагъанына, кеслер алларына къанда бал тузуну къаллай бир болгъанын ёнчелей билиуно жорукъларына, тири халда жашау бардырынуу магъанасына эмда медицина кыараулары бла тинтиулени заманында бардырынуу кыйма-тына тюшонеди.

Илму

Битим кеси кесин кыорууларча

Жер башында белгили, кенг хайырланыл-ган, адамгъа эмда мал ашха деп ёсдюролген магъаналы битимледен бири нартохдо. Аны ёсдюргенде, тирилки бузаргъа, таркыйтырга боллукъ затла кёлди: вирус эмда бактерия ауруула, жууала, ол санда фузариоз дегени да. Нартох алагда боляса, тирилки 80 проценти тас болургъа боллукъду. Аны кый, къалган кесеги окъуна не мал, не адам ашха жарамай къаллыкды. Аны эсге алып, Къабарты-Мал-

чиритген ауруугъа (фузариоз) кыажуу амал табаргъа кюрешибиз. Аны заралны, мюлкге да уллу хата салган жууа кыозгъайды. Сабан-лагъа пестицидле жайып турмай, нартох кесин кыорууларча этерге сиебиз. Аны уа амалы барды – ДНК-гъа тюрлениуле кийириу. Ачыкъ айтханда, битимни жангы гибридин кыурау иш алай жентил тойюлдо, болсада аллай борчубуз а барды.

Битим ол неда бу ауруугъа чыдамлы болу-рун билиуно тёрели амалы – аны ёсдюроп кёрюу. Алай ол кеп заманны алады, кеси да табигъат болумлагъа, башха сылтаулагъа тёмосюздю. Аны ючюн аллимле башха жолну сайлагъандыла: ала нартохно аллай ауруу-лагъа кыажуу ышанларын ПЦР-титиуу бла ачыкълап, ол жангы тёлөгө кёчгенин бла кёч-мегенин лабораториядан чыкъмай кёрөдиле. Жангы гибридени жарашдыргъанда, бу амал ышангылы болгъанын билгенди. Алай толу-ракъ хайырланып кёргенде уа, талай тыйгъыча тюбегенди. «Нартохно ДНК-сында бир-бир жерлерин жангыдан тийишдиргенде, тапсы-зыракъ затла чыгъадыла: бирде урукъ неда битимни букъусу да осалыракъ боладыла. Аны ючюн жалаанда ол биз ачыкълагъан амалгъа толусунлай таянырга энтта да эрттеди. Ол себепден тинтиулени андан ары бардырырга керекди», - дегенди аллим. Университетде бардырылган тинтиуле химия кыоруулаууну излемеген «акылы» гибриде чыгъар заманны жууукълашдырадыла. Ким биледи, нартохно аллай алапат тюрлолери кепир заманда эм биринчи Къабарты-Мал-къарда чыгъар эселе уа...

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

къар кырал университетни алимлери бу битимни ауруулагъа чыдамлы сортларын чыгъ-арыуу бла тири кюрешедиле, деп билдиргенди ле вузну пресс арасындан. Бу ишни чеклеринде нартохно жангы тюрлюсюн кыурау ишни терклендирирге амал тапхандыла. Нартох сабанланы аурууладан химия затланы хайыранмай къалай кыоруулар-гъа боллугъуну юсюнден КъМКЪУ-ну биология кафедрасыны таматасы, биология илмуланы кандидаты Анзор Паритов айтханды: - Эм биринчиден, биз нартохно кыабугъун

Кѣргенимлей: «Аллай бир нек сакъ-латдынъ?» - деп, тырман этеме. Ол а, улып, башын знишге этеди да: «Кечгинлик, махтанган этгенча болады. Мен а башхаладан артыкъ бир зат да этмейме, ишими толтурама, анга уа не махтау керекди», - дейди.

Кюн сайын ишге кѣпле барадыла, алай аланы барысы да борчларын бет жарыкълы, уллу жууаплылыкъ бла, адамла ыразы болурча толтурадыла

травматологияны сайлагъанды. «Мен этген ишими ахыры къалай болгъанын терк окъуна кѣрюрге соеме. Сѣз ючюн, адамны къолу чыкъды эсе, травматолог аны олсагъат жерине салады, саусузгъа терк окъуна эс тапдырады», - дейди жаш.

Багъуу учрежденияда жангы бѣлюм ачылгъанда уа, аны баш врачы Олег Добагов Магометни кесине ишлерге чакъырады. «Сенича билимли, уста, тири да жашла керекдиле. Бѣлюмде ишлерге

Дагъыда бир юлго. Кюннге бек аз-дан беш-алты адамны келтиредиле авариягъа тюшюп. Бир-бирледе уа андан да кѣп. Аллайланы уа жалаңда къоллары неда бутлары, аякълары сынып къалмайдыла. Сѣз ючюн, аварияда ачыгъан бир тиширынуу келтиредиле. Аны бутлары, иегилери сынып, башында жарылгъаны, андан сора да, кѣп тюрлю жаралары бар эдиле. Аны хали кыйын эди. Анга бир жолгъа тѣрт-беш операция этерге тюшгенди. Саусуз экинчи кюн ингриликде кѣзлерин ачып, белги берип башлайды. Бир кесекден а ол кеси аякълары бла юйюне кетген эди. «Ма аллай сагъатла, аллай ахшылыкъла ючюн жашаргъа, ишлерге да боллукъду», - дейди Магомет.

Медицианда, бютюнда бег а травматологияда, жангы амалла, оборудование чыкъгъанлай турадыла. Аллай зат болуп, билмей къыймайм деп, Магомет кѣп окуйду. Мосмайд, Санкт-Петербургда уллу клиникалада ишлеген усталандан да жангычылыкъланы соруп билирге менсинмейди. Операцияны этерден алгъа уа бютюнда кѣп китапха кырап чыгар, Интернетте да кирир, бир ненча амалны созер. «Алайсыз жарамайды. Башхаладан артха къалыргъа керек тюрлюбюз», - дейди.

Операцияла дегенлей, Къумукъ улуна бек кыйын саусузаланы ышанадыла. Бир жол жашчыкъны алып келедиле. Буту чыгып тура эди. Аны жерине салалмай, кѣп кыйналадыла. Магометни тилеги бла консилиум жыйылады. Жашчыкъны бутун жерине салыр ючюн, операция этерге керек болады. Ол жуауплы ишни уа Магометте бурогъан эдиле. Операция жетишмилли бошалгъанды.

Магомет Тѣбен Чегемге, атасына бла анасына, терк-терк барады. Барса уа, анасы жашына элипени жарышларын айтады, бир-бирледе уа рентген суратларын да келтирип кѣргюзтеди. Магомет а бир заманда да угъай демез, кимине не дарман керек болгъанын айтыр, кимине болныцагъа жатаргъа болушур. Аны битве ишлерине уа юй битчеси Анабайланы Люда билекилик этеди.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Усталыкъ

Аягъы юсюне салгъанларыны ыразылыкълары анга неген да багъалыгъы

Къумукъланы Салихни жашы Магометни юсюнден жазарымы бир ненча адам тилегенди. Аны бла тюбешир муратда телефон бла сѣлешеме, алай ол: «Операциям барды», - деп жууаплайды. Артта дагъыда сѣлешеме. Аны къой, анасын кѣргенимде, жашындан тарыгъама. Алай ол да хайыр бермейди. Алай бла жылгъа жуукъ заман озады. Мени артха турмазлыгъымы ангылагъандан сора, Магомет тюбеширге сѣз береди.

деп айтырча уа тюрлю. Магомет а харкюнлюк ишинде дайым да игилик, жигитлик окъуна этеди дерге боллукъбюз. Ол травматологду. «Медицианы сайларма деп акъылымда да жокъ эди, - дейди врач жаш мени бла ушагъын-да. - Гитче класслада окъуна спорт бла кюрешип башлагъан эдим да, школну бошасам, окъууму андан ары аны бла байламлы этерге эди умутум. Алай окъуу жыл бошалыргъа уа акъылыма къалай эсе да врач усталыкъ кѣлип къалады. Бир жол атам да: «Окъургъа кыйры барлыкъса?» - деп сорайды. Доктор болургъа сыйгеними айтханда, къуанады. «Ма энди жаратым сайлауунгу», - дейди».

Алай биринчи жыл Магомет Къабарты-Малкъар кырал университетни медицина факультетине киралмайды, баллары жетмей къаладыла. Болсада тюрлюлюк къалмайды, жылны ичинде подкурслагъа жюрюйдю. Кеси уа асламында элден жюрюп окъугъанды. Алай экинчи жыл да насыбы тутмады. Атасы бир башха усталыкъгъа окъурму эдинг деп да айтды. Алай башха усталыкълагъа Магомет акъылына окъуна келтирмегенди. Къадалып хазырланды да, муратына жетди. Университетде алты жыл оккуп, андан сора Нальчикде Республикалы клиника болынцаны травматология бѣлюмюнде интернатураны, ординатураны да этеди.

Травматология бѣлюмню ол замандагъы таматасы Руслан Беров жашны кѣп билирге итингенин, ишин тынжыла тамамлагъанын, халал жюрекли болгъанын да кѣроп, кесине ишлерге чакъырады. Ординатураны кезиунюде уа жашны республиканы баш хирургу Мызыланы Исмайыл жаратып: «Окъуунгу бошагъанлай, манга кѣл, бирге ишлербиз», - деген эди. Аллай ышанылулукъ кѣп жаш врачха этилмейди. Магомет а

о кюннге бир ненча операция этеди, саусузларыны жараларын кеси байлайды. Кюндоз сагъат экиге дери ишлерге керекди, алай юйюне ол заманда кетип къалгъан кезиуле бек аздыла. Не авариягъа тюшген саусузу келтириле, неда болныцада жатханадан бири былайым, алайм кыйнаыды, бир кырасанг эди деп келирле. Аны ызындан дагъыда башхасы жетер. Алай эте тургунчу, ингри да болур.

– Болныцагъа сыйюп киши да келмейди. Аланы ауруу келтиредди. Сора аллай адамгъа уллу кѣллю къалай болгъун. Сансызлыкъ анга ауруу къошаргъа боллукъду, – дейди врач.

Шѣндю бу гоппан мендеди. Жыйыр-ма жылдан бери да ишчи столумдады. Иеси кетгенди да узакъ дунягъа.

Гоппан аны биргесине кѣп жол кыдыргъанды. Огъары Малкъардан Гитче Къабартыгъа баргъанды иеси бла. Андан Гѣргежегге келгенди. Бираздан а – Азиягъа, кѣчгюнчюлюкню сынап. Андан да къайтханды Гѣргежегге.

Хазнабыз

Атамы гоппаны

Кѣп тойлада да болгъанды. Аны къолларына алып, кѣп сѣз устала ариу алгъышла айтхандыла. Тили болса эди, аланы барын да эсгерир эди гоппан.

Шѣндю уа турады стол юсюнде, тепмей жеринден. Жукъсурагъан акъ-сакъалгъа ушап, тынгылайды таушсуз. Алай окъуна болур. Сау ъмюрге шагъат болгъаннга жашды деп къалай айтырса? Анга къарай, атам эсиме тюшеди, аны айтхан сѣзлери. Тансыкълайма...

1927 жылда Огъары Малкъарда Мухолда Османланы Токмакъны юйюнде жаш туады. Анга Лейлун деп атайдыла. Атамы анасы Хасауланы Молланы кызы Кизийкады. Аны бир эгечи Аба бла эки кыарындашы За-

урбек бла Жарахмат. Жашла уста къоллула эдиле. Агъач къашыкъдан гоппаннга дери да кѣн зат ишлей эдиле. Эгечлери сабий тапхандан сора, жашчыкъгъа къара жеркни къютундан бирча эки гоппан ишлейдиле, ичлерине бешишер литр суу сыйынган. Къарындашла аланы келтирип, эгечлерине бередиле.

Урушну алпында бири тас болгъан эди. Экинчиси уа, аны иеси атамы биргесине турду. Башында айтханымча, Азиягъа барып да къайтды. Атам дуниядан кетгенли уа мендеди. Кезиунде кезиуге дос, айран да къуя турама анга, озгъан жылланы да эсгере.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Билим

Къоркъуусузлукънун жорукъларына табындырырча

Къабарты-Малкъарда «Билим.Къоркъуусузлукъ» проектни чеклеринде жарыкъландыруу ишле бардырылгъандыла. Россейни «Билим» биригиуно келечилери республикада терроризм, экстремизм эм кибер-къоркъуулагъа кыажу соеилиуге жораланган дерсени, Нальчикден сора да, Прохладна, Май, Тѣрк, Чѣрек, Элбрус эм Басхан районлада ѣтдоргендиле. Алагъа 300-ден артыкъ окъуучу бла устаз тынгылагъандыла.

Проектни чеклеринде узакъдан эмда жер-жерледе дерсле бардырылгъандыла. Алада тероризмни бла экстремизмни бусагъатдагъы амаллары, ол ниетлеге алданмауну жорукълары, дагъыда кибертероризмни бла цифралы ѣмюрню къоркъуулары сюзюлгендиле. Интернетде къоркъуусузлукънун юлголерине эмда кир ниетлеге алданганланы билиу амаллагъа энчи эс бурулгъанды.

Дерслеге кыатышханланы алларында «Билим» биригиуно лекторлары сѣлешгендиле: Кѣп профильли республикалы гимназияны таматасыны юйретуу жаны бла кенгешчиси Лиана Канкулова, «Биринчилени атмалары» Битеуроссей бириги-

уно регионал бѣлюмюню келечиси Ярослав Галинский, КъМкъУ-да карьераны ѣсдюроу жаны бла араны директору Кристина Лопатина эмда «Русское наследие» АНО-ну таматасы, КъМР- де СВО-ну волонтерларыны ассоциациясыны вице-президенти Екатерина Суркова.

«Бюгонлюкде цифралы онгланы хар окъуучу да хайырланады. Ол себепден сабий бла кыйлалыкъны, ѣторюкню къалай билирге эмда онлайн-къоркъууладан кесин къоруулауну юслерин-

ден дайым сѣлешип туруу бек мағаналыды. Бизни лекцияларыбыз не тюрлю болумда да жаш адамлагъа жуауплылыкъны сезерге болушхан мадарды», - деп чертгенди «Билим» биригиуно лектору Ярослав Галинский.

Жаш тѣлюге къоркъуусузлукъ жаны бла билим беруу иш андан ары бардырыллыкъды. Аны кыурагъанла «Билим.Къоркъуусузлукъ» проектни чеклеринде жарыкъландыруу дерсле бардырыллыкъ регионланы санын кенгертирге эмда бютюн

ДОДУЛАНЫ Мадина.

Адабият

Кѣзден кетгенликге, эсде турады

Жашау жолумда ненча иги адам бла танышып, шубѣлукъ жюрюткенме. Эл багъасы кишиле, бир тюрлю харамлыкълары болмагъанла, керек болгъанда, билек болуп къатында соелгенле. Ала кете, жюрекде эсгериуле кыю барадыла. Аллай шубѣларымдан бири Тебуланы Дауут эди. Ол иги да абадан эди. Болсада тюз да кеси бла тенгча сѣлеше эди мени бла. Барыбызны да жарыстып, ахшы шубѣум былтыр дуниядан кетгенди.

Тѣрезе элден эди, Къарачайдан. Окъуун бошап бийик билим алгъандан сора, Нальчикде Бийик-тау геофизика институтда ишлегенди. Ишинден тышында да, назмула, хапарла жаза тургъанды. Биз да аланы газетибизде басмалай эдик.

Жазыу ишни юсю бла шагъырей болгъандан сора, жолугъа-жолугъа тургъанбиз. Ишини, жашаууну юслеринден да айтыр эди.

Бир жол келеди. Кюз арты. Алма, кертме жыйылгъан кезиу, къолунда – портфели.

Хар замандача, эшикни кыагып киреди. Салам бергенден сора:

– Мен ишлеген жерден узакъ болмай бир уллу кертме терек барды. Жемишлери бишип оза турадыла. Кѣл, аланы жыйы-ыкъ», - дейди.

– Дауут, оллахий, тереклеге ѣрлеучо заманларым кетгендиле. Аллай жумуш эталлыкъ болмам, -дейме мен да.

– Къакъгъан мени ишимди, сен а кыяргъа болуш, -дейди.

Энди кѣтѣ кыяргъа тюшсе, Дауут тенгим эсиме тюшгенлей турады.

Назмуларында, хапарларында ол Къарачайны, туугъан эли Тѣрезени терк сагъына эди. Андан сора, кѣчгюнчюлюкде жашлыгъы ѣтген жерлени. Бир жол «Бѣрю бла сермеш» деп бир хапарны келтиредди. Анда ол кеси сынагъан, кѣзо бла кѣрген ишни жазгъан эди. Аны бла бюгюн газет окъуучуларыбызны да шагъырей этйик.

Басмагъа ЛЕЙЛУН улу Х. хазырлагъанды.

Бѣрю бла сермешу

Кѣчгюнчюлюкню кезиунде кыазакхлыла бла кышда ишлейме. Алыкъа акъылба-лыкъ болмагъанма. Кышдан чыгып, тѣгерекге кыарасанг, кыйыры, чеги кѣрюнмеген жайлыкъла. Мал кюртеге бек эркин жерле.

Март айда кыюла къозлап тебирейдиле. Ол кезиуде кѣп жыртыж жаньюарла ыстаут тѣгергине жыйыладыла. Кызуланы кый да, токъуланы алып кетген кышла бар эдиле. Бек сакъ болмасанг, алагъа заран жетмей къал-тойлюбюз», - дейди.

Бир кюн мени жангы кыозлагъан кыйланы кюртеге жибередиле. Кырдик алыкъа иги жетмегенди.

Алай жонкъозла уа суукъ жерни тешип чыкъгъандыла.

Кыалай-алай болса да, кыой мал тоярчады.

Сюрююню кюте, кыошдан узагъыракъ кетеме. Алыкъа

аяз сууугъуракъды. Болсада кюн жерни жылыта тебирегенди. Кыюла да кюте, мен да ызларындан бир кыамишге жетебиз.

Берлакъда уа ачыкъ жер бар эди. Алайда олтуруп биз аз солур муратлыма. Алай ары кыарасам, алайды бир жилин бла жубураннга ушагъан жаныуарчыкъ тюрлюше турадыла. Жилин башын ѣрге кѣтюрюп, алгъа атса, жаныуарчыкъ артха кычады, ол артха турса уа, кесин аны юсюне атады.

Алгъа сейир этип биз аз кырап турама. Хорлагъан чыкъмады. Иш болмазлыгъын ангылагъан болур эди, жилин, сюркелип барып, бир тешикге ташайды. Жаныуарчыкъ да алайдан думп болду.

Мен да алагъа сейир этип бошагынчы, кыамишле жанындан кыйларын юрюкю мени таба чапдыла. Кыара-

сам, бир уллу бѣрю кыюладан бирин союп, быдырын жыртып ашай турады.

Къолумда таягъым бар эди, чаба барып, аны бла бѣрюню башына жетдиреме да, ол артха секиредди. Кавказда тургъанымда, къартладан эшитген эдим бѣрю малны сойса неда ауур жаралы этсе, бѣрюню кыстап, аны юсюне уа бѣрк неда бир башха кыйим салса, жаныуар анга экинчи кере тиймейди деп. Мен да, башымда бѣркюню кыюну юсюне салып, бир жанына кетеме. Бѣрю уа, ызымдан чабып, секирип, онг билегимден тутайды. Юсюмде тонум бар эди да, насыпха, тилшери эitime жетмейдиле. Сол кыолумда таякъ бла кѣзюне урама.

Жаныуар, артха кыачып, дуппурда жатып, ал аягъы бла кѣзон сылайды. Мен андан кыоркъама да,

кыюлады. Уллу жассы ташны юсю бла бара барып, уакъ ташлагъа жетгенлей а, думп болуп къалады. Бир кесек баргъанлай, ташла ортасындан чыгып, биягы тас болады. Кыайры кетди бу деп, жаш ары-бери чабады, сууну тапмайды. Арлакъ барып тынгыласа, энди уа таушуу окъуна эшитилмейди. Ташла бошалгъан жерге кыараса, чырпыла ичи бла баргъанын кѣредди. Арлакъ ѣтоп тынгылагъанлай, тауушу эшитиледи, кеси уа жокъ. Кыыйырына жетгинчи, биягъы азчыкъ кѣрюнюп, артта тас болуп, чырпыла ичинде тауушу чыгады. Гитче былай затны биринчи кере кѣргенине сейир этеди, къууанады. Эрттенликде

Ажашхан суучукъ

Бу хапарны бизге журметли окъуучубуз Беккиланы Омар жазып жибергенди. Аны хатын окъуучуларыбыз иги биледиле. Бу жол да кыарындашыбыз тау эллени биринде болган бир къадар магъаналы ишни юсюнден, аны автор кѣз кыарамына кѣре тизип, алай жазгъанды.

Хапар

ды. Жаш элден узакъ болмагъан ишде урунады, ингриде юйюне келеди. Заман да баргъаныча бара, иш да бир жерде турмай, бийик таулгъа жетеди.

Сыйгени иши. Табийгъатны бир кюннге кѣп көре тюрленген халын кѣроп турсанг, башха тюрлю да къалай болсун?! ѣмюрлюк чыранланы этеклеринде – суу секиртмеле, уллу жайлыкъла, кенг бичениликле. Тау жүгъутурла уа, бир тизгин болуп, бийикден бийикге чыгып барадыла. Кышла да, аланы кыоруулагъан киби, башларында учадыла. Тейор кылыч бир таудан башха таугъа кѣроп ишлегенди. Ахыры болмагъан тау тизгинни ауушларыны биринде эки жанындан келген туристле бир бирлерине тюбеп, жоллары бла барадыла. Аузуун эки жанында тау тизгин, ючгол матталы бара барып, таргъа жетип тохтайды. Кюнчыгыш жанындан кюн кѣз аллында ачылып башлайды. Туман чачылып, тауланы кыуачаклагъан булутла да башха жанына кетедиле. Тюш болгунчу уа, кюн ачылады. Тик кыапла алтын бет алгъанлай турадыла ансы, тийре уа кѣз кѣргеннге дери акъсылды.

Къар асыры кѣп жаугъандан, тауланы тыркыкларында ѣсген терекле угъай, уллу талагъа иги торслеп кыара-масанг, анда агъач барды деп биллик тюрлюсе. Кѣкде бир булут жокъду. Тѣгерек, накуут-налмас кыйгъан киби, жылтырайды. Аякъ тюрлюнде кыар, сабий гырт бал тузну кемиргенча, таууш этеди. Ашхам болгунчу окъуна толгъан ай, башха кюнленден эсе жерге жуукъ келип, асыры жарыкъландыргъандан, кечени кюн этип кыйгъанды. Быллай аз заманын ичинде кѣп көре тюрленген, ариу, сейирлик, тамаша табийгъатны Гитче биринчи кере эслейди. Дунияны башында мындан сора ариулукъ болмагъан сунуп, ишинден да къуана, бир кыйгысы болмай жашайды.

Жаз башында Гитче, ишлей тургъан жеринден узакъ бармай, чыранны этегине келеди. Андан чыкъгъан суучукъну тазалыгына къууанып, суусабын кыандырып, ызындан болады. Ол а кеси кыурагъан ызы бла келе келип, тик къаыдан суу секиртмечик болуп, энишге

ишге бара туруп, суучукъну таушуна тынгылайды, ингриде аны макъамын эшитип тынчады.

Заман кесиникин алады, жашау да барады. Гитче юйюне жетгинчи, алпына чыкъгъан элчиле анагъыз ауругъан этеди деп, саламлашып, жаны бла озадыла. Жаш юйюне келгенлей, анасыны бети кетип, ауругъан сыфатын кѣргенлей, тюз ол сагъатда аны шахаргъа болныцагъа элтирге умут этеди, алай анасы ары барыргъа биягы унамайды. «Мени кыой да, юйюнге бир ариу келин келтир», - дейди, шинтикден кючден-бутдан кыоба. Аны айтханына эс бурмай, Гитче машина табып, анасын болныцагъа келтиредди. Аны врачха тюбетип, кеси уа тышында сакълап тургъан кезиуде, кабинетлени биринден аки халаты бла бир кыыз чыгъады да, Гитче таба учхара кыарап, жаны бла ѣтоп кетеди. Аны уа тюз ол сагъатда жорекъ чачнып, юсюн тин-тери басып, тынгысыз болады. Терк окъуна олтургъан жеринден ѣрге къобуп, кызыны барлыкъ жерине дери кѣзлери бла ашырады да, кыыз артха келирин, жеринден тепмей, соелип сакълап турады. Бир кесекден кызын кѣргенлей, андан кѣзлери алмай кыарап, кѣп адамны ичинде марлап, кыатына келгенлей а, бетине торслеп тюрлюсе. Экисини да кыарамлары ол кезиучюкде бир бирлери бла тюбешедиле. Гитче кызыны ызындан чабаргъа, бир аягы ары, бир аягы бери бола, кесин кючден-бутдан тыады да, кѣз аллындан кетгинчи кыарап турады. Экинчи кюн, иш этип, болныцада кызыны излеп айлангъанлыкъгъа, аны бир жерде да эслемейди.

Бир ненча кюнден окъуна жаш, не этерге билмей, агуман болуп, биягъы суучукъгъа келеди. Бу адам мени кѣзюмме кѣрюнгенди неда керти окъуна бармыды деп, кеси кесинден кѣп көре сорайды. «Аны къайда табайым, къайда кѣрейим», - деп, тынгысыз болуп, кече жукъламай, башы армау болуп айланады. Аны бла бирге биринчи кере былайды, аны кызыны кѣргенине къууанады, анасы айтханы эсине тюшюредди. Сагъыш эте келип, кѣз кыакъгъынчы ѣтген

кыюлагъа жуугууракъ жанлайма. Бираздан бѣрю эс жыйып, жангыдан юсюме чабады да, секирип, жерге жыгъады. Бираз булгъаша-быз, тонум бѣрюню тишлеринден сакълайды. Булгъаша кетгенде, ары-бери бурула кетип, къалай эсе да аягъы юсюме болама.

Таягъым да къолумдан тюшгенди. Бѣрюню ууруча таш, агъач жокъ. Амалсыздан кыачырып тебирейме. Сабийни кыачырыгъы бѣрюномю кыоркыутурукъ эди. Жуукъдан жуукъ жанлайды. Секирирге жазырланганды. Энди сермешсек, хорларыгын ангылагъанма да, амалсыздан тѣгерек башха кыарайма да, узакъда кетип баргъан бир арбачыны кѣреме. Битеу кючюмден келгенча кыачырып, анга кыол булгъайма.

Насыбым, ол эшитип, арбасын мен болган жанына бура, кыачыра, хахай эте, атын кыамичи бла тохтаусуз жетдиргенлей, чапдыргъанлай келеди. Жанлай келгенлей, бѣрюню кыамичи бла жетдиреди да, ол заманда жануар кыачып, кыамишле ичине ташады.

Кесими уа бир кыалтырау-укъ алганды, тынчаплайма-ма, сѣз окъуна айталайма. Ол киши халымы кѣроп, биз аз кыатымда турду. Сора бѣрю сойгъан кыюну арбагъа жюкледди. Ызы бла кыалгъан кыюланы кыоша сюрдок. Манга уа алай айды: «Кыамиш ѣсген жерге жуукъ бара турма. Анда бѣрю кѣп болады».

Кыошда жангы нѣгерим хапар айтханда, абаданла сейирге кыалгъан эдиле. Тиширула да бѣрю жырктан тонум жамадыла. Алай болгъанды мени жыртыкча тюбеген кюнюм.

болумну кѣз аллына келтирип, кызыны суучукъ бла тенгешдиреди. Экиси да кѣроне, жорекге салкынлыкъ сала, тас бола, адамны мудах этгенлей турадыла. «Табийгъатны ариулугъуна дагъыда бир ариулукъ жетмей тура эди да, ол да табылды. Аллах айтса, кызыны да бир кюн бир табарма», -деп тынчады.

Къоз артыны ачыкъ кюнлерини биринде Гитчени ишни юсюнден бара шахаргъа жибередиле. Жумушун тамам этип, бара тургъанлай, орамны ол жанында кызыны эслейди. Тюз ол сагъатда, кыыз таба арам-кыарам этмей, уллу жолгъа кесин атады да, кызыны кыатына бир жаш келгенлей, алайда тохтап къалады. Ала орам бла бирге баргъанларына кѣзлерин жандырып, жеринден тепмей, ызларындан кыарап тургъанлай, бир тишируу, сейир этип: «Сизге не болгъанды», - деп сормаса, алайда кыалып кыаллыкъ эди. Къаллай бир ѣхтемлик, таукеллик, жюрек тынчыкъ эм къууангъан бар эди биринчи сыймеклики кѣргенде. Энди уа сыймеклик, элия киби, кѣз кыакъгъынчы терк окъуна алдап, ахыгны алып, нени да унутдуруп, андан сора уа эки кыолунг бла да чыгаралмазча жюрегинге кыама сугъуп кетеди. Жаш, сѣз тапмай, не айтыргъа билмей, тили тутулуп, алайда симсиреп къалады.

Кѣргени кѣз аллындан кетмей, тѣгеринде болгъан затланы сѣзмей, бир жерге битип, юйюне жетгинчи алай келди Гитче. Эсин жыйгъандан сора, сылтаула табып, кѣргенин унутургъа кюрешгенликке, ол дагъыда кѣз аллына кыайтып келеди. Ахыры-кысысхал ол жаратхан кыыз аны болургъа керекди. Алгъа кыыздан тюрлюле келип, артта уа иги сагъыш этип: «Аны бла бирге баргъан жаш кыарындашы неда жуукъларындан бири болур эди. Жашауда аз тюрлю зат болмайды. Концерт бошалгъынчы, музыканы юсюнден кѣлюндегин айтыргъа жарамайды дегенлей, кызыны кесине тюбегинчи, жукъ ангыларгъа кыйынды», - деп тынчады. Экинчи кюн суучукъгъа келсе, кюн тийген жерде ол баргъаныча бара, ауана жерде уа, башы кыабырчакъланып, буз тюрлю бла саркы тура эди. «Бу да менича эки тюрлю болгъ

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.
Айсурат кесин таныгъанлы бери анга алай бир адам да къарамганды, быллай болумгъа бир заманда да тюбемегенди. Ол адамгъа энтта тюбемез ючюн, тышына чыкмай, башы сагъышха кетген эди. Төрезе къатында сюелип тургъанлай, бир кесектен ол жаш, анасы болур, бир тиширйуну кшолтугъуна кирип, автобуста тохтагъан жерге бара тургъанын көреди.

Андан бери талай заман өтгенликге, Айсурат ол болумну унутмайды. Юйюнде, жууукъларында къыз берген, келин келтирген дегенча сөзлени эшитеди, тойлада болады. Кюнлени биринде, отоунда кеси кьалгъанда, ол жашны эсине тюшюреди, бет сыфатын ол заманда абызырагъандан иги көрмегенликге, бусагъатда ол аны кёз аллына шарт келтиреди.

...Юйюне келип, Гитче, башын эништегэ этип, бир жерге къарап, сагъышлы болуп: «Охо, къыз къарындашы бла барсын, алай туююл эсе уа, тынчайгъандан хайыр жокъду. Заман да сакъламайды. Ишни узакъгъа созмай, кертисин билирге керекди», - деп, бир тохтамай къайтарып айтханлай турду. Башха затлагъа кёлюн буруп, унутургъа кюрөшип юйге келгенликге, жууап табылмагъан къайгы жорекни чандыргып, кыйнап, кесин билдиргенлей турады. Жаш, кече-кюн да тынчлыкъ тапмай, не этерге билмей, башы сагъышха кетип айланады.

Келишим

Аскерчилени бла ветеранланы онгдурууну жангы амалы

Энчи аскер операциягъа къатышханла эм СВО-ну ветеранлары, социал келишимни къабыл көрюп, кеслерини ишлерин ачаргъа боллукъдула. Ол кезиуде юйорнюо битеулю кыолайлыгъы тергелмейди.

Келишим бу юч жорукъ сакъланса къабыл көрюлорге боллукъду: инсаннга «къаугъаны ветераны» деген даража берилсе, ол иш бла жалчытыу арада эсепде турса эмда «Ата журтну къоруулаучулары» фонд анга бу кырал себеплики алыргъа эсгертиу берсе.

Болушлукъну юсюнден айтханда, кесини ишин башларгъа, бизнес ачаргъа 350 минг сомгъа дери бериледи. Неда ветеран билимин игилендирирге сойсе, анга 300 минг сом бёлюнеди. Дагъыда, керек болса, бизнес-планны хазырларгъа болушадыла.

Прокуратура

Тарыгъыулагъа тынгылагъанды, болушургъа айтханды

Россейни Баш прокуратурасыны Шимал-Кавказ эм Юг федерал округлада управленийасыны башчысы Олег Камшилов Къабарты-Малкъарда энчи аскер операциягъа къатышханла эм аланы юйюрлери бла тюбөшип, тилеклерине бла

Росгвардия

Сакълкыкны излемлерине тюшюнгюре

Росгвардияны КъМР-де Управленийасыны пилотсуз аппаратланы эм аэростатланы хайырлануы жаны бла бёлюнюо келечилери Нальчикде «Спартак» стадионну кыуллукъчуларына юйрениуле бардыргъандыла.

Ала кёкде учхан ишекли аппаратны көргенде, не зат

этерге кереклисин аныгъатхандыла. Къоркуулу болумлада ишчилени сауукъларын эм мюлкнюо сакълануу жорукъларын къайтаргъандыла. Къутхарычулагъа, башха энчи службалагъа болумну юсюнден билдириуно низамыны юсюнден да баргъанды сөз.

Эсгертиу

Низамгъа сыйынмагъанла тазир төлерикдуле

Къурулушдан кьалгъан затланы, орунлагъа сыйынмазлыкъ, юйден чыкългъан киркипчикге саналмагъан аберилени атып кетген осал төре арт кезиуледе кенг жайылгъанды.

Аланы барын да тышында тийишли жерлеге ташып кетериу жумушун инсан кеси тындырыргъа борчлуду. Сойсе, улоуна жоюл элтин, сойсе уа, аны бла кюрөшген организациялагъа сөлөшип, хакъын төлеп тындырсын. Кир-кипчикге деп орнатылгъан орунлада неда аланы къаттарында кыююп кетерге уа чек салынады.

Алай этгенлеге тазир төлерге тошерикди: инсанлагъа 1-2, кыуллукъчулагъа 2-3, предприятйлагъа неда организациялагъа уа 7-12 минг сом, дегендиле КъМР-ни Транспорт эмда

Аббаданла

Алтын төлө

Алгъыш айтыуу бла белгили Гадийланы Азнауурну санаууна көре, мындан Орта Азиягъа көчюп, артка, туугъан эллери Огъары Малкъаргъа, къайтып жашап тургъан 22 эр киши барды.

Бу сурат алыннганы алай көп болмайды. Эсиме келтиралмайма, ол, баям, Зынадагъы межгитде къурман кюн алыннган болур эди. Ма ол көчгюнчюлюкню сынап къайтхан төлюден дунияларын алышханла (жаннетли болсунла

къараса, суучукъ, алгъыннгы ызын алышындырып, кесине жангы ыз курап, аз-маз эшитиле, анда-мында көрюнудан сөз чыгаралмай, жунчуп, сейир этип, суучукъ бу сейирликини кеси аныгълаторыкъ кибики, алайда көп мычыйды. Сууну юсюнден нөгөрлерине сагъыннганда, таматаланы бирлери: «Аллай суугъа ажашхан суу дейдиле»,- деп жуаплайды.

Жаз башы уа кеч келген эди. Балдыражюзден сора кюн акъыр-

тын-акъыртын ачыла башлагъанды. Илпипин жанларында, тау этекледе, кюн тийген жерледе кырдык ургъанды. Алаша жерледе къар эригенди. Чегет тийрелеринде бла тау башларында уа къар көрюнеди. Малла, бурунларына кырдык ийис ургъанлай, бир бири ызларындан тизилип, таула таба тебирегендиле. Алай болгъанлыкъгъа сууукъду. Инигирге аурууну кючю көтюрюлюрге өч болады дегенлей, Гитчени анасыны уа жүреги биылгы жаз башына кесин бекден бек билдире башлагъанды.

Гитче ишинде болгъанлай, анасын ара шахаргъа больницагъа алып кетгенлерин билип, ол ары тебирейди. Сора анасын көрюп, анга къарагъан врачха тюбейме деп, кабинетни эшигин къагып киреди да, врач къыз

Сурат МАМАЙЛАНЫ Алийниди.

Суратны МАМАЙЛАНЫ Алий алгъанды.

Редакция авторла бла къагытж жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия эитмейди эм ала артха къайтарылмайдыла. Газетде басмалангъан материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россияни Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла. Газет Связьны, информация технологияланы эмда асылмы коммуниакцияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управленийасында 2016 жылда 19 декабрде регистрация этилгенди. Регистрация номер —ПН № ТУ 07-00118. Индекс - П 5893 Газет ийыкыгъа юч кере чыгълды – геумюрге, орта, шабат кюнледе. Багъасы 13 сомду.	
--	--

Спорт

Майгълла бла къайтхангыла

Олимпиаданы чемпионлары Хасан Гемиджини бла Газанфер Бильгени журметлерине Тюркде классикалы тутушуудан халкъла аралы зриишу бардырылгъанды. Анга оналты кыралдан юч жоюзден аслам гёжеф къатышхандыла.

Тутушханлары араларында республикабызны келечилери ла болгъандыла. Ала

Байламлыкъланы кючлөй

Къабарты-Малкъарны Спорт министерствосу «Созвездие добра» жандауурлукъ фонд бла бирге «Пять колец» спорт академияда республиканы спортда ветеранлары бла тюбөишу кырагъанды. Анга спортну усталары, физкультураны бла спортну сыйлы кыулукъчулары, регионну бла кыралары атындан даражалы эришиуледе сермшген инсанла, гёжефлени жангы төлюлерин хазырлагъан тренерле чакълырылгъандыла.

...Кюнлени биринде Гитче Айсурат бла бирге суучукъгъа келеди. Ол а, биылгыча, жерине къайтып, алгъындан да көп болуп, көбюсю тышына чыгъып, алагъа салам берип, алгъышлап, шорхулдап барады. Быллай суучукъла бирге кшошулуп, Азау сууну кырап, Төрс-Къол элге жетгенлей а, Басхан суу болуп, Черек суугъа кшошулуп, гюриолдеп, Каспий тенгизге агъадыла.

Дзюогочуларыбыз — алчыланы санынга

Нальчикде Универсал спорт арада спортну халкъла аралы класслы устасы Аслан Камбиевни журметине эришиу кыралгъанды. Анга СКФО-ну битеу субъектлеринден 2012-2013 жыллада туугъан спортчула къатышхандыла.

Эсеплеге көре алтын майдал Краснодар крайны къауумуна жетгенди. «Кюмошге» Къарачай-Черкесни келечи-

Тинтиуле

Кёлню тасхаларын ачыкъларгъа алланып

Жууукъ заманда Орус география биригиуню (РГО) дайверлери Сылтран кёлню тасхаларын ачыкълар муратда тинтиуле бардырлыкъдыла, кёлню энчилиги бла шагырейленирикдиле эмда кыралыбыызда чыгарылгъан энчи оборудованианы да сынарыкъдыла.

- Быйыл биригиуню тинтиуле бардыруы жаны бла жолочулугъу «Кавказны жер тюбюндеги кыялары» деген сейир проектден башланады. Суу тюбюнде жюзюуден Россейде бла дунияда атлары айтылгъан Юрий Кашин бла Константин Изотов Сылтран кёлде тинтиулени биринчи көре тинтиулыкъдыла. Ала-ны башлардан алгъа ала Кавказны тау этеклеринде хаугъа юйренирикдиле.

Сагъынылгъан кёлню жагъасында беш кюн чакълы турлукъдула. Саулай алып айтханда, кюнню халына көре проектке 8-10 кюн чакълы кыроталыкъды. Ол кезиуде дайверле кёлню тюбюнде болумну суратха алдырыкъдыла, видеогъа тюшюрлюкдюле, тинтиуле бардырыгъа деп таш, юзмез, башха затла да аллыкъдыла. Аны бла бирге сууукъ сууда эм кыйын хауа болумда апаратураларын сынарыкъдыла.

Проект Орус география биригиуню Краснодар крайда бла Москвада бёлюмлерини башламчылыкълары бла бардырылады. Аны магъанасы Кавказны иги белгили болмагъан тау кёллерини кыурамларын тинтиргеди,

Билдириуле

Чаришле кыураллыкъгыла

Келир шабат кюн, **8 августда, Нальчикни ипподромунда** Къабарты-Малкъарны биринчи Президенти Валерий Коковну журметине чариш бардырылыкъды. Ол сегиз кесекден кыураллыкъды. Анда таза инглиз къумалы атла чапдырылыкъдыла. Андан сора да, республиканы Эл мюлк министерствосуну, Къобаны «Скаковое общество» ассоциациясыны саугъаларына, «Майперлени кубогу» ючюн

Юйюрлеге жораланады

«Эллени битеулю халда айнытуу» кырал программаны чегинде эмда Россейни Эл мюлк министерствосуну башламчылыгы бла **15 августда Шалушкада** «Спортну жери» битеукъырал марафонну регион кесеги өтдюрюлюкдю.

Эришу спортну беш тюрюлюсюнден бардырылыкъды – юйюрлени эришиулери,

волейбол, гитче футбол, кюнню сынау бла ГТО-ну мардаларын беруу. Алагъа республиканы районларындан бла Басхан шахар округдан онбир къауум къатышырыкъдыла. Хорлагъанла уа кеслерин битеуерикди эришиулени ахырында сынарыкъдыла. Марафонну ахыр кесеги 11 сентябрьде Кисловодскда өтерикди.

Номерге графикте көре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салыннганды ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАЛА: Мокъыялы Зухура – дежурный редактор; Ахматланы Люаза (1-чи бет), Геляяны Валентина (2-чи бет), Баллиланы Феруза (3,4-чю бетле) – корректорла.	РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5. Электрон почта: elbor_50@mail.ru
--	--

Баш редакторну орунбасары ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат РЕДКОЛЛЕГИЯ: КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор), ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш ред. орунбасары), КЕТЕНЧИЛАНЫ Зульфия (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЛА: Редакторну приёмный – 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82, жууаплы секретарь – 40-28-97, секретариат – 40-93-62, корректорла, специалисте – 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, экономика – 42-66-73, культура – 42-66-76, социал ишле – 42-75-82, курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, окъуучула бла байламлыкъла жюрютпоу эм жазылыу – 42-37-94, сурат алыучу – 40-59-18, энчи корреспондент – 42-68-72, операторла – 42-66-85.
--	---

Редакция авторла бла къагытж жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия эитмейди эм ала артха къайтарылмайдыла. Газетде басмалангъан материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россияни Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла. Газет Связьны, информация технологияланы эмда асылмы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управленийасында 2016 жылда 19 декабрде регистрация этилгенди. Регистрация номер —ПН № ТУ 07-00118. Индекс - П 5893 Газет ийыкыгъа юч кере чыгълды – геумюрге, орта, шабат кюнледе. Багъасы 13 сомду.	
--	--

Газетни басмагъа “КъМР-Медиа” ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет “Издателство “Южный регион” ООО-ну типографиясында басмалангъанды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а Газетлени ислерине тандыру ючюн КъМР-ни почта связны федерал Управленийасы жууаплыды. Телефон: 76-01-21 Тиражи 1625 экз. Заказ № 1645	
--	--